

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 208:

Forslag til folketingsbeslutning om en styrket forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 5/5 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Selv mord og selvmordsforsøg er meget tragiske og alvorlige begivenheder. Ikke alene for den person, som ser selvmord som den eneste udvej, men også for de pårørende. Jeg er derfor enig med forslagsstillerne i, at vi fortsat skal have fokus på dette område. Men jeg har ikke, som det er foreslået, planer om at videreføre referencegruppen til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg.

De seneste års særlige indsats baserer sig på Sundhedsstyrelsens handlingsplan fra 1998. I forlængelse af handlingsplanen blev der i 1999 nedsat en referencegruppe for en 5-årig periode. Til at understøtte referencegruppens arbejde og anbefalinger blev der over satspuljen afsat 38,3 mio. kr. til brug i de 5 år. Referencegruppens arbejde har bidraget til at få udviklet den forebyggende og den opfølgende indsats. Der er bl.a. sket en styrkelse af uddannelsesindsatsen, vidensformidlingen, netværksdannelsen, forskningen og modellerne for behandling på området. Det fundament bygges der nu videre på.

Kl. 11.45

Med udgangen af 2004 vil referencegruppens bevilling stort set være opbrugt, og den særlige indsats slutter derfor i løbet af 2004. Men selv om referencegruppen som planlagt ophører, betyder det jo ikke, at de gode processer og aktiviteter, der er sat i gang, stopper. Som eksempel kan jeg nævne, at Center for Selvmordsforskning fremover vil stå for en årlig konference, der vil sikre, at de netværk, der er skabt i perioden, får et nyt sted at mødes.

Beslutningsforslaget peger på, at alle amter hurtigst muligt etablerer opfølgende behandlings- og støttetilbud til mennesker, der har været indlagt efter selvmordsforsøg.

Jeg kan oplyse, at Sundhedsstyrelsen den 7. juni udgiver en vejledning til sundhedspersonalet om vurdering og visitation af selvmordstruede. Vejledningen er et grundlæggende værktøj til at opkvalificere sundhedspersonalet og fremme samarbejdet mellem sundheds- og socialsektoren i arbejdet med at følge op på en persons selvmordsforsøg.

Der stilles også forslag om, at relevante faggrupper øger deres professionelle kompetencer med hensyn til arbejdet med personer med selvmordsadfærd. Center for Selvmordsforskning har med udgangspunkt i handlingsplanen udarbejdet en uddannelsesplan, som har til formål at sikre systematisk uddannelse og opkvalificering af relevante faggrupper. Uddannelsesplanen fokuserer både på grunduddannelser, videreuddannelser, efteruddannelser og kursusvirksomhed.

Beslutningsforslaget fremhæver, at det er vigtigt, at den store indsats, som de frivillige og private organisationer yder på området, fastholdes og udbygges. Og jeg er meget enig i, at mange frivillige og private organisationer gør en stor indsats også på selvmordsområdet.

Jeg kan nævne et projekt i København om oprettelse af sorggrupper og selvhjælpsgrupper for efterladte efter selvmord. Det projekt vil blive gennemført i nært samarbejde med bl.a. Landsforeningen for Efterladte efter Selvmord.

Et andet eksempel er jo Livslinien, der er en landsdækkende anonym telefonrådgivning til selvmordstruede, pårørende og efterladte. Med støtte fra referencegruppen har Livslinien kvalitetssikret sit arbejde med rekruttering og uddannelse af de frivillige, og det arbejde viderefører Livslinien i dag til andre frivillige.

Referencegruppen har herudover støttet produktionen af forskellige materialer f.eks. film,

bøger osv., der fremover vil være med til at understøtte de frivilliges arbejde.

Forslagsstillerne ønsker, at regeringen skal sikre, at selvmordsforskning fortsat vil være et prioriteret område. Det er jeg enig i, og derfor har vi også Center for Selvmordsforskning, der sikrer en løbende og vigtig forskning på området. Centeret er en selvejende institution under Socialministeriet, som forsker i årsager til selvmord og selvmordsforsøg og fungerer som videnscenter. Centeret udpeger også særlige indsatsområder i det forebyggende arbejde og står for den tidligere nævnte uddannelsesplan. Centeret modtager årligt 2,1 mio. kr. fra satspuljemidlerne.

Til forslaget om at iværksætte handlingsplanens anbefalinger over en ny 5-årig periode vil jeg sige, at handlingsplanen fra 1998 rummer en masse gode anbefalinger. De anbefalinger er så vidt muligt fulgt op i de projekter, som er iværksat efter indstilling fra referencegruppen, og mange af de projekter går på tværs af sektorerne.

Nu skal de gode erfaringer forankres i bl.a. Sundhedsstyrelsen, Center for Selvmordsforskning, de frivillige organisationer, amter og kommuner, så vi kan sikre en stabil og langsigtet indsats på området. Så selv om arbejdet med handlingsplanen formelt slutter, så fortsætter arbejdet på området, og de ting, beslutningsforslaget efterlyser, arbejder vi allerede med på den ene eller på den anden måde.

Kl. 11.50

Men jeg mener, at der fortsat er nogle særlige grupper, der har behov for at have et særligt fokus. De grupper er: unge kvinder, hvor der er sket en stigning i antallet af selvmordsforsøg; ældre mænd, hvor der desværre også er mange selvmord; psykisk syge, som har en forøget risiko for at forsøge eller begå selvmord.

Jeg vil derfor inden for bestående midler sørge for, at der iværksættes en særlig indsats over for de grupper, hvor vi både vil følge udviklingen og komme med målrettede initiativer, der kan modvirke en uheldig udvikling. Hvis der herudover er nogle konkrete projekter, der bør sættes i værk, må der tages stilling til dem, når de foreligger.

På den baggrund afviser regeringen beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Socialministeren siger jo prisværdigt klart, at referencegruppen skal nedlægges. Også i dag i en artikel i Jyllands-Posten fremgår det klart og tydeligt, oven i købet – synes jeg nok – med en vis arrogance over for det arbejde, som er foregået. Ministeren tillader sig at sige, at man som projektansat jo kan blive så glad for sit arbejde, at man gerne vil fortsætte. Det synes jeg sådan set hverken er arbejdet eller sagen værdigt.

Men ministeren siger også i den artikel, at nu har referencegruppen løst sin opgave, nemlig at komme med gode forslag. Jeg må sige, at det undrer mig, at ministeren siger det, fordi det jo slet ikke var referencegruppens opgave. Referencegruppen skulle følge op på de forslag, der lå fra Sundhedsstyrelsen.

Derfor må jeg spørge ministeren, om det er sådan, at ministeren nu kan sige: Nu er alle forslag iværksat, der er ingen grund til at følge op på de omkring 100 forslag, der lå i slutningen af 1990'erne.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Nogle af de forslag, der lå, var jo bl.a. at lave modelprojekter rundt omkring, så man kunne se, hvordan man bedst følger op på det her område. Så laver man nogle modelprojekter og oparbejder en best practice inden for området. Det er jo den viden, der nu skal spredes ud.

Det er derfor, man kan sige, at det er en afmålt periode, hvor der skulle følges op på nogle forskellige ting. De har fået opbygget en hjemmeside, der nu er overført til Center for Selvmordsforskning osv. Det er gode, nyttige ting.

Jeg er bestemt ikke arrogant over for referencegruppens arbejde. Jeg synes, at det har været meget relevant. Men vi må altså også anerkende, at når vi sætter nogle projekter i gang inden for et tidsbegrænset perspektiv, så har der også været en idé med det fra starten. For hvorfor gjorde vi det ikke permanent fra starten? Det må jeg så også spørge om.

Hvorfor arbejdede de partier, der var med til at nedsætte referencegruppen i sin tid, så ikke for, at det var en fast bevilling, der fortsatte? Man har jo været helt klar over, at det var noget, der skulle ophøre, fordi det var et stykke arbejde, der skulle laves, og så skulle det forankres, som vi altid forventer os af de projekter, der bliver sat i gang.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu synes jeg altid, det er klogt, at man siger: Nu kører det her i en rum tid, så ser vi, hvor langt man er nået, og så tager vi derefter stilling til, hvad der efterfølgende skal ske. Der er jeg meget enig med ministeren i, at nu skal det forankres ude i amter og kommuner. Jeg må sige, at det jo netop er en af de opgaver, som referencegruppen har haft som opgave, men også vil være særdeles godt udrustet til.

Den daværende sundhedsminister, hr. Carsten Koch, sagde netop ved første behandling af et tilsvarende forslag, at referencegruppen skal være omdrejningspunktet for samarbejdet mellem stat, amter og kommuner og mellem professionelle og de frivillige organisationer om opfølgning af handlingsplanen. Og ministeren står nu og siger, at det er det arbejde, der skal i gang. Så virker det da paradoksalt, at det er det organ, der kan løfte den opgave, man nedlægger.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jamen så misforstår vi hinanden. Der er jo udarbejdet forskellige metoder, man nu kan bruge, og dem skal man så til at bruge de enkelte steder. Ligesom jeg fortæller, at på næste mandag eller mandag om 14 dage, hvad det end bliver, den 7. juni, da kommer der er vejledning til sundhedspersonalet om, hvordan man behandler selvmordstruede personer. Det er klart en opkvalificering af sundhedspersonalets mulighed for at identificere og vurdere og visitere selvmordstruede.

Det er jo et resultat af referencegruppen, og der kan jeg da ikke se nogen problemer i, at nu er det så blevet forankret ude omkring – i det her tilfælde med en vejledning.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvor forskellen ligger i det, fru Sandy Brinck siger, og det, jeg så fortæller nu, at nu er tingene jo sat i søen, og nu skal det fungere og forankres, hvor det nu hører hjemme.

Kl. 11.55

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er oprigtig forundret over socialministerens holdning i det her spørgsmål. Jeg synes, det er svært at have med en diskussion at gøre, hvor en minister starter med at sige: Jeg er meget optaget af det her område, men i øvrigt nedlægger jeg den gruppe, der har det overordnede ansvar

for at virkeliggøre tingene, og vi siger nej til at komme med de økonomiske midler, der gør, at aktiviteten kan fortsætte.

Jeg er dybt forundret over det, det må jeg sige, også fordi det jo ikke er den type forslag, der vælter et statsbudget. Herregud, det er 10 mio. kr. i forhold til noget, der koster to menneskeliv om dagen.

Ministeren siger, at de gode processer, der er sat i gang, ikke stopper. Jo, de gør. De modelprojekter, der skal forbinde indsatsen ude lokalt, stopper, en hel række af dem, på samme måde som forebyggelsescenteret i København har sparet 4 mio. kr. Så vi er i en proces, hvor indsatsen skæres ned, skæres ned, skæres ned, samtidig med at to mennesker dør om dagen. Jeg kan ikke forstå, at regeringen er så smålig.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Det med økonomien vil jeg simpelt hen ikke kommentere. Vi kommer senere til nogle forslag, som koster 4 mia. kr., og de er foreslået af SF, uden at der er finansiering. Der er heller ikke finansiering af det her.

Jeg lagde i min svartale meget åbent op til, at det her kan vi drøfte. Der er nogle indsatsgrupper, som bestemt skal tilgodeses, og hvis vi får mere viden om, hvor der kunne være behov for penge, er jeg indstillet på, at vi drøfter det. Så det synes jeg er en underlig argumentation.

Så vil jeg sige til hr. Villy Søvnald: Modelprojekter hedder modelprojekter, fordi de er tidsbegrænsede, og de skal skabe en model for, hvordan man så kan oparbejde et samarbejde. Dem har vi jo haft inden for adskillige områder. Man finder en god metode, og den metode skal videreformidles, adopteres af andre kommuner, der ikke har været en del af et modelprojekt, og så er det jo meningen, at de bruger det på den måde. Så selvfølgelig stopper det, men det er jo ikke meningen, at modellen så skal stoppe. Den skal jo til at blive brugt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Men det er altså et udtryk for et skift i politikken, når ministeren siger, at det at lukke referencegruppen ikke er noget nyt.

Jeg prøver at læse tilbage til, hvad de tidligere ministre, socialministeren, sundhedsministeren og undervisningsministeren, sagde, da vi havde diskussionen på SF's foranledning i 1998. De talte, at der i de kommende 10 år – i de kom-

mende 10 år – skulle bruges flere ressourcer til en tværministeriel indsats. Vi skriver i dag 2004. Vi skriver ikke 2008. Det her er et udtryk for – det synes jeg at ministeren skal anerkende – at regeringen har valgt at nedprioritere det område, der hedder selvmord, i forhold til organisationen af det, men også i forhold til økonomien.

Der appellerer jeg egentlig bare til ministeren: Kan vi være det bekendt i en situation, hvor ministeren selv er inde på, at vi har nye, truende faresignaler fra unge kvinder, fra ældre mænd og fra psykisk syge?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Lige præcis om de tre grupper, hr. Villy Søvnald nævner her til sidst, siger jeg jo, at vi finder penge til en indsats i forhold til dem.

Det er en fuldstændig fordrejning af sagen og manipulering og et forsøg på at have patent på et område, som jeg synes er usmageligt, at hr. Villy Søvnald prøver at bilde befolkningen ind, at hvis vi ikke opretholder referencegruppen, så falder det her område fuldstændig til jorden. Det er en forkert påstand. Hele ideen er jo netop, at nu skal det være forankret, så man som sundhedspersonale ved, at når der kommer en selvmordstruet person ind, hvad gør man så. Hvordan sikrer man sig, at oplysningerne kommer videre til de sociale myndigheder? Hvad gør de sociale myndigheder? Det er det, vi nu har udviklet nogle modeller for, så det hele skal blive bedre.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Ministeren siger, at handlingsplanens anbefalinger jo nu er ført ud i livet, og jeg vil da så lige spørge til en enkelt af de anbefalinger, der er, for jeg kan sige, at i løbet af det sidste halve år har jeg stillet en del spørgsmål til sundhedsministeren om mængden af smertestillende midler, der kan købes i håndkøbsudsalg.

I selvmordshandlingsplanen står der, at der bør sættes et maksimum for mængden af smertestillende midler i håndkøbsudsalg, og det viser sig jo, at to tredjedele af de mænd, som begår selvmord, bruger medicin, og mere end tre fjerdedele af kvinderne, der begår selvmord, bruger også medicin. Derfor er der også en anbefaling i selvmordshandlingsplanen om, at man ikke skal kunne købe så store mængder, så man kan slå sig selv ihjel flere gange. Men har socialministe-

ren nogle informationer vedrørende implementering af den her anbefaling?

Kl. 12.00

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Nej, jeg tror, at fru Tove Videbæk er mere opdateret end jeg på det område, i og med at jeg ved, at fru Tove Videbæk sidder i Sundhedsudvalget.

En ting er, at der kommer nogle anbefalinger fra en referencegruppe. Så vurderer man rent fagligt i de enkelte ministerier, om man nødvendigvis vil følge op på alle anbefalinger, og så kan man selvfølgelig fastsætte en grænse. Det har vi også gjort, når det gælder håndkøb af Panodil på tankstationer og i øvrigt andre steder end på apoteker, men situationen er jo stadig, at man kan nå op på det ønskede antal blot ved at gå fra butik til butik og få det antal piller, der skal til, på den måde. Derfor går jeg ud fra, at man diskuterer, om et forbud vil have den virkning, man håber, eller om man bare lægger sten på vejen for de folk, der bruger medicinpræparaterne fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Mener socialministeren ikke, det kunne være nyttigt at hjælpe de selvmordstruede ved rent faktisk at lægge sten på vejen, så de fik tid til at tænke sig om? Hvis man skal gå fra butik til butik, er der jo lidt tid, hvor man kan tænke sig om.

Udenlandske undersøgelser viser faktisk, at hvis man gør det lidt sværere ved at fjerne muligheden for, at folk kan købe de store pakninger, er der færre, der begår selvmord. Mindskning af tilgængeligheden er en metode, som fører til, at der rent faktisk sker færre selvmord, så mener socialministeren ikke, at det er et område, der er værd at kigge på, og at vi skal tage den anbefaling alvorligt, når der er så mange, der bruger medicin til selvmord?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Selvfølgelig skal man tage udenlandske erfaringer alvorligt, og det tror jeg bestemt også man gør i Sundhedsministeriet. Jeg synes, at al relevant viden skal bruges, og at man skal prøve at handle derefter. Men jeg går ud fra, at man har vejet tingene op imod hinanden, og jeg vil ikke gå ind på en anden ministers ressortområde og love det ene eller det andet. Men jeg har da noteret mig argumenterne fra fru Tove Videbæk.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, det fornuftigste i denne sag og i det hele taget er at lade være med at grave grøfter og diskutere, hvem der har patent på hvilken sag. Sådan som jeg oplever det, er både ministeren og ordførerne optaget af at få videreført et arbejde, vi som udgangspunkt vurderer positivt, fordi situationen er helt uholdbar. Der er alt for mange, der begår selvmord i Danmark, uanset hvilken gruppe vi i øvrigt taler om.

Sådan som jeg har registreret bekymringen, er det ikke så meget en bekymring for, at man ikke er optaget af problemet. Man er bekymret for, at det er for tidligt at tro, at tingene er forandret, og derfor kunne det være fornuftigt at videreføre referencegruppen i en periode – ikke fordi man nødvendigvis skal have et permanent overvågningsorgan, men fordi det at forandre ting er en proces i sig selv.

Der har været en proces med at udvikle det, der skulle til, og nu er der en forandringsproces, hvor der ikke kun er en vejledning, men også virkeligheden på skadestuer og andre steder. Vi ved, der er en høj personaleomsætning, og at der derfor må ske en fortsat efteruddannelsesindsats, så folk ved, hvad de har med at gøre, og bekymringen afspejler måske i højere grad, om forandring kan finde sted og et ønske om at overvåge den.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er meget glad for tonen i fru Margrethe Vestagers spørgsmål, for jeg ønsker heller ikke, at vi graver grøfter. Man bliver selvfølgelig lidt pikeret, når man bliver beskyldt for, at man ikke tager problemet alvorligt, for det mener jeg vi alle sammen gør.

Der er forskellige måder at gribe sagen an på, og man kan jo have det synspunkt, at det er bedst, hvis referencegruppen fortsætter. Her har jeg det synspunkt, at jeg tror, det bliver lidt for meget en sutteklud for andre aktører på området, at der hele tiden kommer nogle og tager dem i hånden.

Jeg mener, man må tage sin opgave alvorligt, og jeg tror sådan set også, man er parat til det i kommuner og amter og i de frivillige organisationer, som vi også støtter, og også i selvhjælpsgrupper og andet. Jeg mener også, man har overført de midler til Center for Selvmordsforskning, som er nødvendige for at kunne sikre forandringen.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg håber, ministeren vil anerkende, at vi selvfølgelig agerer ud fra de informationer, vi får fra forskellige steder. Jeg vil gerne fuldt ud anerkende, at selvmordsforskningen er i god gænge og kører godt, og også mange enkeltstående initiativer, det være sig Livslinien eller andre ting, er finansierede, kører solidt og har en fremtid for sig, som der ikke bliver sat spørgsmålstegn ved.

Som jeg hører det, går bekymringen hos nogle af de frivillige og institutionelle aktører på området på spørgsmålet om behandlingen. Kan vi være sikre på, at selvmordsovervejelser eller et første selvmordsforsøg bliver fulgt op med en behandlingsindsats, der tager hensyn til netop det menneskes situation? Det er sådan, jeg oplever problemet, og jeg synes, det ville tjene sagen, hvis ministeren inviterede til et møde, hvor vi kunne danne os et overblik og få sikkerhed for, at ikke kun forskningen og den umiddelbare forebyggende indsats, men også behandlingen er kommet på plads.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er kun interesseret i, at vi får et bedre overblik og arbejder ud fra de samme informationer, og derfor synes jeg, det kunne være meget nyttigt med et møde, hvor vi får fuldt overblik over, hvordan det ser ud, og hvad der kan være behov for. Og som jeg også nævnte i min første tale, er jeg indstillet på, at hvis der dukker områder op, hvor vi kan se, der virkelig er et problem, skal vi prøve at få løst det problem, så jeg vil gerne tage initiativ til at indkalde til et møde.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det er da rart at høre, at ministeren nu vil have et møde for at se på, om der er et problem. Det er bare lidt sjovt, at ministeren ikke prøver at undersøge tingene først og måske afventer den evaluering, der skal ske i begyndelsen af juni, så vidt jeg har forstået, før hun griber til at sige, at nu skal midlerne stoppes.

Så må jeg indrømme, at jeg er noget forbløffet over at høre ministeren kalde referencegruppen en sutteklud. Betyder det, at ministeren også mener, at Færdselsikkerhedskommissionen, Det Kriminalpræventive Råd og Rådet for større

Badesikkerhed, og hvad vi ellers har på forskellige områder, er en sutteklud, som forhindrer, at der gøres en større indsats? Mener ministeren ikke, at der faktisk på mange områder kan være behov for, at nogle tænker sammen i større sammenhænge, i stedet for at hvert ministerium tænker for sig, og at der også er behov for, at nogle ser overordnet på tingene og prøver at indsamle de nødvendige ideer og formidle den viden, der er brug for?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg synes, at jeg har undersøgt tingene godt, men så siger fru Margrethe Vestager, at hun bl.a. har hørt, at der kan være nogle problemer i forbindelse med behandling ved indlæggelse og andre ting.

Hvis fru Margrethe Vestager har nogle oplysninger, jeg ikke har, vil jeg da bestemt ikke afvise at gennemgå dem og se på, hvad problemerne er, og om det er noget, som egentlig kan klares med den vejledning, som bliver sendt ud her om en fjorten dages tid, så der kan komme bedre styr på det. Det ville da være dumt af en minister at afvise det, og at jeg så oven i købet skal have kritik for det, finder jeg lidt underligt, for jeg mener dybest set, vi har et godt overblik over tingene.

Når jeg kalder referencegruppen for en sutteklud, er det ikke ment negativt over for referencegruppen; det er at fordreje tingene. Det er ment på den måde, at vi skal skabe bæredygtighed på et så vigtigt område, for der findes selvmordstruede i hele landet, i alle kommuner og i alle amter. De frivillige møder dem først, og det er derfor, jeg mener, de skal være gearede til det, for den opgave skal vi have løst, så den er forankret der, hvor den hører hjemme.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Nu har jeg sådan set ikke kritiseret ministeren. Hun vil holde et møde og undersøge tingene, og det synes jeg er rigtig godt, men jeg forstår bare ikke, at ministeren ikke afventer den evaluering, der kommer i juni, og hører, hvad man vurderer, der kan være af problemer, inden hun beslutter, at hun ikke længere vil yde støtte på området.

Jeg kan slet ikke forstå ministeren, når hun siger, at man ikke kan have bæredygtighed og lokal forankring, hvis der er en overordnet referencegruppe. Hvis vi snakker om Færdselssikkerhedskommissionen, er det jo også vigtigt, at

man alle steder ude lokalt ser på, hvor gode vejene er, og hvad der kan gøres for at øge færdselssikkerheden, og at man i skolerne har færdselsundervisning osv. Hvis vi tager Det Kriminalpræventive Råd, er det jo vigtigt, at alle myndigheder er fokuseret på det kriminalpræventive arbejde, så jeg forstår ikke, at en referencegruppe, der skal se på, hvad der kan gøres i sammenhæng i stedet for af de enkelte myndigheder hver for sig, kan være en sutteklud for nogen.

Kl. 12.10

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg vil sige det på den måde, at jeg synes, referencegruppen har været så effektiv med hensyn til at udarbejde forskellige gode redskaber og give allerede eksisterende myndigheder et godt overblik, at der ikke er behov for den i fremtiden. Det er mit udgangspunkt. Desuden har vi jo Center for Selvmordsforskning, der fungerer som videntcenter og også sikrer, at der sker den netværksdannelse, som tidligere har været initieret af referencegruppen, og derfor mener jeg faktisk, vi har gode forudsætninger for at klare os uden referencegruppen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Flemming Oppfeldt som ordfører.

Flemming Oppfeldt (V):

Da Venstres ordfører på dette område ikke kan være til stede, er jeg blevet bemyndiget til at fremføre Venstres synspunkter i debatten i dag:

I Venstre er vi enige i, at vi til enhver tid skal bevare fokus på de mennesker, der har problemer i livet, og som på ulykkelig vis gør sig tanker om selvmord eller forsøger det. Disse mennesker skal have al den hjælp, de har brug for for at komme videre i livet, ikke bare for deres egen skyld, men også for de pårørendes skyld.

Forslaget lægger op til, at der afsættes midler til at sikre anbefalingerne i Sundhedsstyrelsens forslag til, at en handlingsplan på området kan iværksættes. Det indebærer bl.a. en videreførelse af den referencegruppe, der blev nedsat i forbindelse med Sundhedsstyrelsens handlingsplan fra 1998. Projektet har nu kørt i 5 år, og herefter skal referencegruppen som planlagt ophøre.

I Venstre mener vi, at referencegruppen har gjort et rigtig godt stykke arbejde og skabt rammerne for, at andre nu kan tage over. Det, at re-

ferencegruppen som planlagt ophører nu, betyder jo ikke, at der ophører med at være støtte og behandlingstilbud til de mennesker, som har selvmordstanker eller har forsøgt selvmord, ej heller at der ikke bliver forsket i selvmord, eller at der ikke bliver uddannet rådgivere.

Lad mig blot nævne, at Center for Selvmordsforskning vil fortsætte sit gode arbejde og overtage en del af referencegruppens arbejde. Der er bl.a. udarbejdet en uddannelsesplan, som skal sikre uddannelse og kvalificering af relevante faggrupper. Også Livslinien vil fortsætte det vigtige støttearbejde, som den i dag håndterer rigtig godt, og dens bevilling fra satspuljen på 3,9 mio. kr. årligt ændres der heller ikke på. Ministeren har netop oplyst, at Sundhedsstyrelsen til juni udgiver en vejledning til landets sundhedspersonale om vurdering og visitation af selvmordstruede, og endelig skal vi ikke glemme det store arbejde, de frivillige organisationer gør på området.

Godt nok er 5-års-perioden snart slut, men arbejdet stopper ikke af den grund, og på den baggrund kan Venstre ikke støtte SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg har forståelse for, at det ikke er hr. Flemming Oppfeldts ordførerområde, så jeg vil bede hr. Flemming Oppfeldt tage følgende synspunkter med tilbage til Venstres ordfører:

Når der står i hr. Flemming Oppfeldts tale, at referencegruppen skal ophøre som oprindelig planlagt, er det simpelt hen lodret forkert. Det har ikke været forudsætningen. Jeg dokumenterede i mine korte bemærkninger til ministeren, at da sundhedsministeren, socialministeren og undervisningsministeren i sin tid søsatte projektet, var der tale om et 10-årigt projekt, så det, regeringen gør, er at cutte en proces af på et tidspunkt, hvor referencegruppen langtfra har kunnet nå at føre alle anbefalinger ud i livet i de 5 år, der er gået. Mange af anbefalingerne er der slet ikke taget hul på endnu.

Det er altså ikke rigtigt, når der tales om, at referencegruppen har afsluttet sit arbejde, og jeg vil bare spørge hr. Flemming Oppfeldt, om han vil overbringe disse sande informationer til Venstres ordfører.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg tror, det vil komme bag på Venstres ordfører, at det, der blev besluttet i 1999, var et 10-årigt

projekt, for hvorfor foretager man så en evaluering her i juni 2004? Det må man da spørge sig selv om. Det vil jo være meget naturligt at afvente en sådan evaluering, før man finder ud af, hvordan man skal rette sit projekt til.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil gerne forsyne Venstres ordfører med de daværende ministres taler, og så er jeg sikker på, at hr. Flemming Oppfeldt vil anerkende, at der dengang var tale om et 10-årigt perspektiv. Men så betyder det vel også, at når Venstre bygger hele sin argumentation op på, at tingene sker som oprindelig forudsat, og den forudsætning falder fuldstændig til jorden, falder hele talens konklusion vel også til jorden, hvis tingene overhovedet skal give mening. Kan man have en forkert præmis i sin tale og fastholde den konklusion, man når til, uden at blive anfægtet i Venstre? Så er al argumentation jo ligegyldig.

Kl. 12.15

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg tror, hr. Villy Søvnald tager chancen og prøver at vildlede Venstres erstatningsordfører i dag, for det satspuljeforlig, der er indgået på området, indeholder et 5-årigt forløb og en 5-årig bevilling. Jeg kender ikke bevillingsrammen for de kommende år, men her burde Venstre vel være med, så der er tale om et forsøg, som udløber i år.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til hr. Flemming Oppfeldt, og så er det fru Sandy Brinck som ordfører.

Sandy Brinck (S):

Ude på Slotspladsen ligger der 762 bårebuketter, og det er en værdig og stærk måde at synliggøre problemets alvor, men også problemets omfang, på.

Selv om der har været et fald i antallet af selvmord siden 1980, er der skræmmende udviklingstendenser, og antallet er også stadig alt, alt for højt. Næsten 20 pct. af de 16-19-årige danskere har overvejet selvmord inden for det seneste år, og der er sket en stigning på 30 pct. i antallet af selvmordsforsøg i den aldersgruppe fra 1999 til 2000. Det er også bemærkelsesværdigt, at af de 762 selvmord, som fandt sted i 1999, stod mændene for hele 563.

Tendenserne bør sige os noget om, hvor vi skal sætte ind med forebyggelse. Når der er klare mønstre, som viser, at nogle befolkningsgrupper er overrepræsenteret i selvmordsstatistikkerne, fortæller det os noget om disse gruppers livsvilkår, krisehåndtering osv.

Uanset et generelt fald må vi altså sige, at antallet er for højt. Som SF skriver i bemærkningerne, er det jo tankevækkende, at der dør flere af selvmord, end der dræbes i trafikken. For at gøre det helt konkret dør der dagligt to medborgere, fordi deres liv er så miserabelt, at de ikke ser anden udvej end at tage deres eget liv.

Under SR-regeringen fik vi sammen med satspuljepartierne igangsat en handlingsplan, som skulle være 10-årig. Nu er pengene, som fulgte med, ved at være brugt, og den referencegruppe, som fulgte planen, har regeringen besluttet at nedlægge i indeværende år.

Jeg har været inde på det i korte bemærkninger, men jeg skal ærligt indrømme, at ministerens udtalelser til Jyllands-Posten i dag ryster mig, fordi de vidner om, at ministeren har misforstået referencegruppens opgave. Det er nemlig ikke sådan, som ministeren siger det til Jyllands-Posten, at referencegruppen skulle komme med anbefalinger. Næh, referencegruppen skulle virkeliggøre de mange, omkring 100 anbefalinger, som Sundhedsstyrelsen allerede havde fremlagt.

Af diskussionen i dag er det allerede fremgået, at det ikke er alle anbefalinger, som er gennemført, og det virker ikke, som om regeringen har overvejet, hvilke af de tilbageværende der skal gennemføres. Vi har ikke fået noget argument for, hvorfor de ikke skulle gennemføres, og der er derfor al mulig grund til, at vi fra Folketingets side tager debatten op og spørger: Hvad nu? Regeringen har vel ikke tænkt sig at lade selvmord som samfundsproblem gå i glemmebogen? Det tror jeg ikke, og jeg fornemmer også, at der er en fælles interesse i at bekæmpe problemet. Men så kunne man bare ønske sig, at vi også kunne være fælles om at vedtage bl.a. dette beslutningsforslag.

Socialdemokraterne synes, det er åbenlyst oplagt at tage diskussionen med udgangspunkt i de anbefalinger, som Sundhedsstyrelsen kom med, og se på: Hvor langt er vi nået? Hvad er det, der mangler? Hvordan kommer vi videre? I forbindelse med den indsats skal vi kun beklage, at det organ, som kan lave den tværfaglige opfølgning, er lige nøjagtig det organ, som socialministeren frisk og frejdigt nedlægger.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg er fuldstændig enig med fru Sandy Brinck i, at det virker, som om der er en fælles interesse for at gøre den bedst tænkelige indsats på netop dette område, men så er spørgsmålet selvfølgelig: Hvordan gør vi det?

Kl. 12.20

Det fremgår forholdsvis klart, at fru Sandy Brinck mener, at det skal ske ved at fortsætte referencegruppens arbejde ud over den 5-årige bevilling, der blev aftalt mellem satspuljepartierne, men som jo udløber nu. Samtlige satspuljepartier er ansvarlige for udløbet, og derfor kan det på det kraftigste undre mig, at fru Sandy Brinck kan stå her og sige, at arbejdet skulle sandelig være fortsat, når fru Sandy Brinck ikke fremførte det synspunkt under de relevante forhandlinger om satspuljeaftalen forrige år. Hvad har ændret sig siden?

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg synes, det ville være helt oplagt, hvis socialministeren op til de kommende satspuljeforhandlinger sagde: Nu hører pengene op, vi er nået så og så langt, der mangler det og det for at opfylde handlingsplanen, og der er brug for så og så mange penge. Så kunne vi have taget diskussionen derudfra. Men jeg synes altså ikke, den konstruktive ånd ligger i ministerens afvisning af, at referencegruppens skal eksistere videre.

Som jeg sagde tidligere i en kort bemærkning, synes jeg faktisk, det er fornuftigt – ja, oven i købet dybt sagligt – at vurdere, hvor langt referencegruppens arbejde med at forankre og skabe den tværfaglige overbygning er nået. Vi kan høre på ministerens eget svar, at det arbejde er man ikke færdig med, ministeren siger selv, at det er den opgave, som venter, og så er det bare, jeg ikke kan få logikken til at hænge sammen. Hvorfor nedlægger man det organ, som skal varetage den opgave?

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg vil fortsat vende mig mod den retorik, hvor man siger, at man nedlægger den. Skal vi ikke blive enige om, at dens arbejde slutter, fordi vi i fællesskab lavede en 5-årig aftale, der udløber nu, og fordi fru Sandy Brinck ikke tog emnet op under de forhandlinger, der gik forud for det?

Er der ikke to muligheder? Den første er, at det skulle være rigtigt, at referencegruppen skal fortsætte, skulle fru Sandy Brinck have taget det op under de sidste forhandlinger. Den anden mulighed er, at vi – hvilket jeg synes er det mest saglige – i de næste satspuljeforhandlinger ser i fællesskab på, hvad vi bedst kan gøre for området, og ser bort fra, om det hedder en referencegruppe eller noget andet. Vi skal bare sørge for, at den indsats, der bliver gjort for forebyggelse af selvmord, bliver den bedst mulige ud fra de forslag til projekter, vi f.eks. kunne komme ind på ved det møde, som ministeren har lovet at indkalde til.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg synes, det er en lidt aggressiv holdning til, hvad vi burde have sagt ved forhandlingerne sidste år. Vi burde åbenbart have sagt: Nu skal I være opmærksomme på, at når vi kommer til forhandlinger om et års tid, står vi i den problemstilling, at der er en pulje, der udløber. Men det er faktisk mere fornuftigt, hvis vi siger i år, når vi skal afsætte midlerne til næste år: Her har vi en manko, fordi pengene blev brugt op i 2004.

Jeg synes sådan set også, det vil være oplagt, som fru Charlotte Dyremose lægger op til, at vi tager diskussionerne under satspuljeforhandlingerne, og derfor undrer det mig, at det ikke var ministeren, som sagde det. Jeg var ikke med på det tidspunkt, hvor man lavede planen, men når jeg læser forhandlingerne, er det min oplevelse, at det foregik i fuld enighed, og at man var konstruktive fra alle sider, så hvorfor ødelægge det ved bare at sige, at den gruppe nedlægger vi?

Pia Kristensen (DF):

Dansk Folkeparti er helt enig med forslagsstillerne i, at der er brug for en fortsættelse af den selvmordsforebyggende indsats. Vi kan ikke være ambitiøse nok, for det er en tragedie, når livet bliver så svært, at et menneske træffer beslutning om at tage sit eget liv – ikke kun for personen selv, men også for de efterladte. I særdeleshed er det bekymrende, at antallet af selvmordsforsøg blandt helt unge piger har været voldsomt stigende.

I handlingsplanen for forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord blev der peget på en lang række områder, hvor man anbefalede en indsats, og de anbefalinger er så vidt muligt fulgt op i de projekter, som blev iværksat efter indstilling fra referencegruppen. Nu skal de

gode erfaringer forankres i Sundhedsstyrelsens Center for Selvmordsforskning, i de frivillige organisationer og i kommunerne, og vi skal selvfølgelig sikre, at der fortsat gøres en stabil og langsigtet indsats på området.

Kl. 12.25

Selv om referencegruppen som planlagt ophører, betyder det jo ikke, at de gode processer, der er i gang, stopper. Center for Selvmordsforskning vil fremover stå for en årlig konference, der skal sikre, at de netværk, der er skabt i perioden, får et nyt sted at mødes. Centeret forsker i årsager til selvmordsforsøg og selvmord, det udpeger særlige indsatsområder i det forebyggende arbejde, og med udgangspunkt i handleplanen har det udarbejdet en uddannelsesplan, som har til formål at sikre uddannelse og opkvalificering af alle relevante faggrupper. Hertil kommer, at Livslinien – den landsdækkende, anonyme telefonrådgivning til selvmordstruede, pårørende og efterladte – rekrutterer og uddanner frivillige.

Vi er helt enige med forslagsstillerne i, at de frivillige og private organisationer yder en meget stor indsats, og den skal selvfølgelig fastholdes og udbygges. Vi er til gengæld ikke enige med forslagsstillerne i, at de gode processer og aktiviteter, der er sat i gang, stopper, selv om referencegruppen ikke videreføres. Dermed siger vi dog ikke, at det, der gøres på området på nuværende tidspunkt, er tilstrækkeligt, så vi er ikke afvisende over for at diskutere området meget grundigt i en anden sammenhæng. Derfor foreslår Dansk Folkeparti, at Socialudvalget arrangerer en eksperthøring lige efter sommerferien, hvor ungdomspsykologer, selvmordsforskere, behandlere og andre bliver inviteret her til Christiansborg for at dele deres viden med Socialudvalgets og muligvis Sundhedsudvalgets medlemmer.

I Dansk Folkeparti ønsker vi at få så megen viden og så mange oplysninger, der kan bruges i det politiske arbejde, som muligt, og et af spørgsmålene kunne være: Skal vi lave nogle nye og helt andre projekter end dem, der er beskrevet i handlingsplanen, eller skal der laves noget sideløbende med de projekter, der er beskrevet? Jeg er overbevist om, at en høring med eksperter kan afdække denne problemstilling, og vi kan faktisk nå det, inden forslaget her skal behandles igen.

Jeg vil godt afslutningsvis sige, at vi i Dansk Folkeparti meget gerne vil være med til at finde midlerne, hvis der skal bevilges ekstra midler til

dette område. Der skal ikke herske tvivl om, at vi ønsker at styrke området, og det er et emne, vi vil prioritere meget højt i satspuljeforhandlingerne.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er et par korte bemærkninger. Først fru Sandy Brinck.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

I går havde Folketingets Socialudvalg besøg af Livslinien, og en af de ting, som de pointerede, var, at de ofte ikke havde noget sted at henvise folk til. Der eksisterer altså ikke de tilbud i amter og kommuner, som skal tage hånd om de mennesker, som er selvmordstruede.

Jeg skal ærligt indrømme, at her synes vi, referencegruppen har en opgave tilbage, nemlig at sørge for, at de tilbud bliver oprettet derude, og at der kommer samarbejde mellem de forskellige myndigheder og de frivillige, som jo også gør en enorm stor indsats på området. Hvordan forestiller Dansk Folkeparti sig, at vi får den proces kørt videre og får den op i gear, så vi rent faktisk kan være sikre på, at der er nogle til at tage hånd om de mange mennesker, som vi desværre risikerer tager deres eget liv?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg ved godt, at der mangler tilbud i amter og kommuner, og at det netop er et af problemerne. Men jeg vil sige, at med alle de modelprojekter, der er sat i gang, og med alt det, der sker ude i amter og kommuner i øjeblikket, er det ikke nødvendigt, at der fortsat skal være en referencegruppe til at fortælle, hvordan man skal gøre. Der er lavet mange modelprojekter, og nu skal opgaverne selvfølgelig forankres ude i amter og kommuner.

Jeg er helt enig med fru Sandy Brinck i, at det er et problem, at de tilbud mangler. Når spørgsmålet er, hvad man kan gøre konkret, skal området selvfølgelig følges nøje, og vi mener altså i Dansk Folkeparti, at det ville være meget klogt at få en høring her på Christiansborg meget hurtigt efter sommerferien, og inden forslaget her skal behandles igen, så vi får noget mere viden: Hvad skal vi yderligere gøre for at styrke området? Skal der tilføres flere midler? Hvor mange midler handler det om osv.? Vi vil meget gerne have en høring, fordi vi synes, det er et så tragisk emne, at det kræver en meget, meget omfattende

og meget grundig debat, hvor vi i fællesskab i Socialudvalget kan blive enige om nogle gode løsninger.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg synes, at en høring er et glimrende initiativ, som vi varmt kan bakke op, men jeg vil godt spørge fru Pia Kristensen, hvordan Dansk Folkeparti har tænkt sig at følge tingene nøje. Skal vi fra Folketingets side bede om en årlig redegørelse fra socialministeren, så Folketinget overtager den tværgående overvågning, som referencegruppen jo også har stået for?

Kl. 12.30

Jeg synes, vi har hørt ordvekslinger i dag, som vidner om, at det hjælper ikke noget, at vi taler om selvmord ud fra en social synsvinkel, hvis ministeren ikke kan svare på, hvad der sker på sundhedsområdet osv. osv. Der er simpelt hen brug for noget overliggende, og er det Dansk Folkepartis holdning, at vi her i Folketinget skal overtage den rolle og simpelt hen bede om at få en årlig redegørelse, så vi kan holde øje med, om Dansk Folkepartis ønske om, at indsatsen ruller videre derude, rent faktisk bliver opfyldt?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil sige det på den måde, at de opgaver, referencegruppen har, skal jo faktisk overtages af Center for Selvmordsforskning. Det skal jo netop forske i selvmordsområdet, det skal også følge området nøje, og en ansvarlig socialminister vil altid følge alle politikområder meget nøje.

I første omgang er det i hvert fald meget vigtigt for Dansk Folkeparti, at vi får lavet en høring, hvor vi kan få at vide af fagfolk: Der og der halter det ude i kommunerne og amterne, og her skal I sætte ind for at styrke området. Det har vi behov for i vores parti, inden vi træffer endelige beslutninger, for når vi træffer en beslutning, skal den også være holdbar, og det synes vi især er meget, meget vigtigt på området her.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg kan forstå, at Dansk Folkeparti har gjort sig umage med at finde begrundelser for ikke at støtte forslaget her, og jeg synes, begrundelsen om en høring er lidt underlig, men fair nok.

Der er jo indkaldt til det store evalueringsmøde, som alle Folketingets medlemmer mig be-

kendt har fået mulighed for at melde sig til. Her har vi det kvalificerede forum, hvor alle, der arbejder med selvmord, diskuterer status og diskuterer, hvor langt er vi kommet, og jeg er helt sikker på, at det møde vil blive én lang anbefaling af, at referencegruppen fortsætter. Men må jeg forstå fru Pia Kristensen sådan, at hvis der kommer en kvalificeret høring, hvor alle anbefaler at fortsætte arbejdet, vil Dansk Folkeparti så sige: O.k., så er vi med på det?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Ja, det evalueringsmøde ser vi også frem til, for det bliver da spændende at høre, hvordan det går på nuværende tidspunkt.

Med hensyn til at støtte beslutningsforslaget har jeg jo ikke været meget afvisende over for det. Jeg sagde faktisk, at vi vil gerne have en høring, og det kan sagtens nås, inden forslaget skal behandles igen, for det når jo ikke at komme til anden behandling inden sommerferien. Vi vil gerne have den høring, så vi kan få så megen viden som overhovedet muligt og kan følge op på den evaluering, der skal finde sted i nær fremtid, og som jeg sagde, er vi også villige til at finde økonomisk støtte, så området kan styrkes.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det betyder jo – det skal jeg bare have en klar bekræftelse på – at hvis det på både evalueringsmødet den 7. juni, som er ganske bredt og omfattende, og en eventuel efterfølgende høring er det entydige budskab fra alle, at der er brug for fortsættelse af referencegruppen, og at der er brug for økonomiske midler, hvis en række af de eksisterende aktiviteter ikke skal falde væk, er Dansk Folkeparti med på det?

Lige for klarhedens skyld: Vil fru Pia Kristensen ikke anerkende, at Center for Selvmordsforskning har en helt anden opgave end referencegruppen? Center for Selvmordsforsknings opgave er at forske og formidle, mens referencegruppens har til opgave at sikre, at de anbefalinger, der foreligger, bliver virkeliggjort, og er det ikke to vidt forskellige opgaver?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Nu har referencegruppen jo eksisteret i 5 år, og det var også det, der blev besluttet, da man i sin tid nedsatte gruppen, så det kan ikke komme bag på SF, at referencegruppen ikke skal videre-

føres. Det kan egentlig også undre mig, at SF ikke er kommet frem på et tidligere tidspunkt, når man vidste, at satspuljemidlerne ophørte i 2004. Hvorfor gik SF ikke ind i satspuljeforhandlingerne i 2003 og talte varmt for, at der skulle afsættes midler? Det kan jeg ikke forstå.

Så vil jeg meget kort sige til hr. Villy Søvnald, at i Dansk Folkeparti vil vi selvfølgelig lytte til de anbefalinger, der kommer fra både høringen og evalueringen.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig at høre, at Dansk Folkeparti vil lytte til anbefalingerne, men betyder det, at hvis anbefalingerne er, at referencegruppen skal fortsætte, og at der fortsat skal afsættes midler på området, vil Dansk Folkeparti også være indstillet på at gøre det? Det er det ene spørgsmål.

Kl. 12.35

Det andet spørgsmål er: Center for Selvmordsforskning gør et stort stykke arbejde, men det er altså et videnscenter, der skal forske og formidle viden. Mener Dansk Folkeparti ikke, det er en helt anden opgave end den, som referencegruppen har? Dens opgave svarer mere til den opgave, som Færdselssikkerhedskommissionen, Det Kriminalpræventive Råd osv. har, og derfor kan man vel ikke bare sige, at de opgaver, der har ligget hos referencegruppen, nu kan varetages af et videnscenter, for det er jo en helt anden type opgaver?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Nu er det jo sådan, at Center for Selvmordsforskning helt af sig selv kan beslutte nogle ting og søsætte nogle projekter, og så vil jeg igen sige, som jeg sagde til hr. Villy Søvnald, at vi vil selvfølgelig være lydhøre over for alle de anbefalinger og argumenter, der kommer frem, både fra høringen og fra evalueringen.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det er meget fint at være lydhør over for argumenter, men hvad nu hvis argumenterne og indstillingerne siger, at der skal afsættes midler, og at referencegruppen skal fortsætte? Jeg kræver ikke, at Dansk Folkeparti her og nu giver lovnin g på, at så vil man gøre det, men vil Dansk Folkeparti være indstillet på, at det er en mulighed, som Dansk Folkeparti vil støtte, hvis det er det, der bliver anbefalet?

Med hensyn til videnscentret er det klart, at Center for Selvmordsforskning kan tage nogle forskningsopgaver op og formidle nogle forskningsresultater. Men det er jo ikke det samme som at igangsætte projekter, f.eks. om hvordan man sikrer en bedre behandling af dem, der har forsøgt at begå selvmord. Det er ikke det samme som at sætte en debat i gang i medierne eller på anden vis for at ændre ved nogle forhold, og er Dansk Folkeparti ikke enig i, at der er forskel på et videnscenter og et råd, der har en helt anden type opgaver?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil sige det på den måde, at referencegruppen har gjort et virkelig godt og grundigt stykke arbejde, og at der er blevet søsat mange modelprojekter. Men som sagt skal de altså forankres ude i kommuner og amter, og man kan jo ikke have en følgegruppe, der følger et bestemt område mange, mange år frem i tiden. På et tidspunkt skal tingene simpelt hen forankres ude i amter og kommuner, og det skal være en helt naturlig ting, at ligesom handicapområdet og alt andet på det sociale område skal også selvmordsområdet varetages af amter og kommuner.

Med hensyn til, hvilken stilling vi vil tage efter en høring og efter en evaluering, kan jeg ikke svare nu, for det er jo hypotetisk. Jeg ved slet ikke, hvad der vil blive snakket om på de to møder, men vi vil være lydhøre over for alle de argumenter, der kommer frem på de to møder.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Tak til fru Pia Kristensen, og så er det fru Charlotte Dyremose som ordfører.

Charlotte Dyremose (KF):

Fru Sandy Brinck fik vist kommenteret min lidt skarpe tone i debatten. Det var fuldstændig rigtigt noteret, og årsagen er simpelt hen, at jeg er forarget – ja, jeg er faktisk rasende. Jeg synes, det er dybt forargeligt, når SF og andre i bl.a. medierne i den grad, som det har været tilfældet i forbindelse med fremsættelsen og behandlingen af dette beslutningsforslag, skaber en fuldstændig unødvendig og uanstændig usikkerhed på et så vigtigt område. Jeg er dybt forundret over det.

En ting er naturligvis politisk uenighed. Der er ofte politisk uenighed mellem SF og Det Konservative Folkeparti, og det er helt i orden, for vores demokrati forudsætter, at der er det. Men

usande påstande og fordrejninger af virkeligheden, der i den grad skaber uro – ikke bare hos dem, der arbejder på området, men ikke mindst hos de mennesker, som er i berøring med området og er afhængige af den indsats, der gøres – er ganske enkelt dybt forkasteligt, og derfor er jeg forarget.

SF kender jo sandheden. Så vidt jeg kan regne ud, må hr. Villy Søvndal i modsætning til undertegnede have siddet med ved de forhandlinger, hvor man blev enige om, at der blev afsat en pose penge til et 5-årigt projekt, der udløber nu. Under de seneste satspuljeforhandlinger kunne man have foreslået at fortsætte bevillingen, hvis det var det, man reelt ønskede, men det gjorde SF ikke. SF ved også godt, at de vejledninger, der nu er blevet udarbejdet, og det fantastiske arbejde, der er blevet udført, nu skal føres ud i livet og forankres. Jeg tænker her på den forskning og den uddannelse, der er blevet udviklet metoder på, og på det samarbejde og den frivillige indsats, der er blevet udviklet.

Kl. 12.40

SF ved, at gennem en bevilling fra satspuljen får Livslinien fortsat sine penge, og derfor er det uanstændigt at skabe frygt for, at den skulle forsvinde. SF ved også, at Center for Selvmordsforskning overtager en lang række af problemerne, fordi det er en vigtig og helt nødvendig indsats. Det er vigtigt at forebygge på selvmordsområdet og få hjulpet de mennesker, hvis liv ser så sort ud, eller som er ude i så dybe psykiske problemer, at selvmord synes at være den bedste udvej, men det er ikke mindre vigtigt at hjælpe de pårørende, der efter et selvmord eller et selvmordsforsøg står tilbage med en helt ubegribelig smerte, og derfor skal vi naturligvis fortsat have fokus på området.

Derfor mener jeg også, at det eneste saglige, SF kunne have gjort i denne situation, var enten, som jeg sagde i min indledning, at have taget spørgsmålet op under sidste års satspuljeforhandlinger eller gøre det, som jeg – trods den lidt rasende indledning – meget gerne vil gøre i en positiv ånd. Jeg vil række hånden frem til alle partierne bag satspuljen og foreslå, at vi konstruktivt arbejder med, hvilke fremtidige projekter på området det kunne være relevant at se på. De ting, der er udviklet, skal nu forankres i sundhedsvæsenet i amter og kommuner, i Center for Selvmordsforskning og i de frivillige centre, men vi må se på, hvor der er brug for en særlig indsats.

Vi ved, at flere og flere unge kvinder overvejer eller begår selvmord, og derfor må vi finde ud af, hvordan vi kan sætte ind. Det kan være med modelprojekter, og det kan være med andre former for indsats. Vi ved også, at der er gjort en stor indsats for de psykisk syge, men at netop den gruppe har en særlig stor risiko for at begå selvmord, og det er derfor også et område, vi fra konservativ side er utrolig interesserede i. Vi er optaget af at sørge for, at der bliver hjulpet endnu mere, og derfor vil vi også meget gerne, f.eks. i forbindelse med fremtidige satspuljeforhandlinger, overveje, om der er nogle ting, der er brug for at få sat i gang.

Må jeg så sige her til sidst, at for os i Det Konservative Folkeparti er det ikke vigtigt, om det hedder referencegruppen, eller om det hedder noget andet. Det vigtigste må være, at vi sammen får gjort en indsats, der fortsat nedbringer antallet af selvmord, for det skylder vi både de selvmordstruede og deres familier.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Ja, og det er jo lige præcis derfor, vi i dag diskuterer dette forslag.

Jeg må sige, at jeg er altså helt fuld af forundring over, at forargelsen kan skrues op til de højder. Vi fremsætter et forslag om at bevare en referencegruppe, som endnu ikke er færdig med sit arbejde, selv om evalueringen kommer om godt en uge. Baggrunden for forslaget er, at man fra regeringens side vedtager at nedlægge gruppen, selv om den har lavet et fremragende arbejde, der ikke er afsluttet. En række af opgaverne er ikke ført til vejs ende, fordi man ikke har nået at gøre dem færdige.

At det kan få nogen til at gå så voldsomt højt op i diskanten er dog ganske utroligt, og jeg kan godt sige, at så længe de anbefalinger, vi i sin tid var med til at lave med det første beslutningsforslag i 1999, ikke er virkeliggjort, og så lang tid der ikke er ordentlige tilbud rundt om i amterne, vil vi fra SF's side fortsætte med det. Det er ikke politisk plat, for det er ethvert politisk partis pligt at holde øje med området, og det bliver vi ved med, også selv om fru Charlotte Dyremose kommer lidt op i diskanten.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg ville bare ønske, at vi kunne tage en konstruktiv dialog. Nu forsøgte jeg at hidse mig ned igen, men så kommer hr. Villy Søvnald endnu en

gang med det mest forargelige af alle de usande udsagn, nemlig at regeringen skulle have nedlagt referencegruppen. Det ved hr. Villy Søvnald jo godt er direkte løgn. Referencegruppen fik en 5-årig bevilling, og den 5-årige bevilling udløber.

Hr. Villy Søvnald har ikke under de relevante satspuljeforhandlinger foreslået, at gruppen skulle fortsætte, så det er politisk plat. Men skulle vi ikke i stedet diskutere ved de kommende satspuljeforhandlinger, hvordan vi kan gøre en konstruktiv indsats på området i fremtiden, uanset om det hedder referencegruppe, eller det hedder noget andet, og skulle vi ikke holde op med at komme med usande beskyldninger? Det hjælper vi i hvert fald ingen med.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg prøver alligevel igen med risiko for, at vi kommer lidt op i diskanten igen.

Kl. 12.45

Referencegruppen har ikke afsluttet sit arbejde. Da vi tog initiativet i 1998, var forudsætningen, at den i hvert fald skulle arbejde i 10 år, og hvis fru Charlotte Dyremose vil gøre sig den umage at læse referatet af debatten i Folketinget på det tidspunkt, sagde både undervisningsministeren, socialministeren og sundhedsministeren, at der mindst var brug for at arbejde i et 10-årigt forløb.

Når regeringen – selv efter adskillige henvendelser fra dem, der arbejder med selvmord, om referencegruppens mulighed for at fortsætte – ikke svarer, og når referencegruppen beder om, at den i hvert fald får lov til at afvente den evaluering, der skal foregå om 10 dage, er det da fuldstændig bagvendt, at man på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er draget nogen konklusioner, vedtager at nedlægge referencegruppen. Det er simpelt hen en uansvarlig måde at agere på, hvis man i øvrigt synes, arbejdet skal tages alvorligt, og det er jeg i tvivl om at fru Charlotte Dyremose synes. Det undrer mig, at man arbejder så mismask og så bagvendt, og det er derfor, forslaget kommer nu.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Det, jeg kan læse, er, at det forlig og den aftale, der er lavet, er 5-årig, og jeg har ikke set, at der forud for, at den skal udløbe her i 2004, er kommet nogen forslag nogen steder fra om, at det skal fortsætte. Der er ikke lavet en 10-årig aftale.

Der er lavet en 5-årig aftale, også om økonomien, for det fremgår af satspuljeaftalen, og det har også hele tiden været aftalen, at der skulle laves en evaluering.

Jeg kan blot undre mig over i al stilfærdighed, at SF ikke enten på forhånd sørgede for, at centret ikke blev nedlagt og så skulle genopbygges det sidste år, eller at man ikke – det er en anden saglig model, som jeg meget gerne er med på – venter på at få evalueringen og efterfølgende – altså ikke halvanden uge før, men efterfølgende – ser på, hvad der er behov for på området, og så tager det op under de kommende forhandlinger. Men det er jo usagligt at tage fat på det nu, for vi har ikke evalueringen, og vi ved derfor ikke, hvad der skal gøres på baggrund af den.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Der er ingen grund til de voldsomme følelsesudbrud, for vi kan jo sagtens nå det. Normalt er det sådan, når vi har satspuljeforhandlinger, at vi forhandler om det kommende år. I 2003 diskuterede vi, hvad vi skulle bruge pengene til i 2004, nu står vi og mangler penge til 2005, og jeg går ud fra, at når vi her i efteråret skal have forhandlinger, handler de om, hvad vi skal bruge pengene på i 2005. Fru Charlotte Dyremose regner vel ikke med, at vi annoncerer allerede nu, hvad vi gerne vil have til forhandling om 2 år, for sådan plejer vi altså ikke at arbejde.

Men det gør jo, at vi er så heldige, at vi sagtens kan nå det, og vi kan oven i købet nå det på et tidspunkt, hvor vi har haft evalueringen, som kommer her i juni. Derfor synes jeg også, at det mest korrekte svar fra ministeren ville være: Ja, det er rigtigt, at pengene er brugt, men nu vil jeg afvente evalueringen og tage spørgsmålet op med satspuljepartierne, som har igangsat indsatsen. Vi mødes jo under alle omstændigheder til satspuljeforhandlinger i løbet af efteråret, og så må vi vurdere, om vi skal sætte nye penge af, eller om opgaven er løst. Det ville have været den rigtige måde.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jamen så ved jeg slet ikke, hvad beslutningsforslaget laver her i Folketingssalen på nuværende tidspunkt. Jeg ved det simpelt hen ikke, for enten skulle vi sidste år have sikret os, at der ikke blev et hul og en usikkerhed, eller også skal vi vente til efter evalueringen med at se på, hvad det er, vi har brug for.

Jeg synes helt ærligt, vi skal sætte os ud over, om der er noget, der hedder referencegruppe eller ej, og i stedet se på, om det er det eller et helt andet eller et helt tredje tiltag, der er det væsentlige på området. Der er jo ingen grund til på nuværende tidspunkt at beslutte at fortsætte som hidtil, når vi ikke ved, om vi i virkeligheden kunne bruge pengene på en anden måde, som kunne hjælpe nogle flere.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Nu er jeg ikke forslagsstiller, men jeg går ud fra, at beslutningsforslaget er fremsat, fordi ministeren så klart har givet udtryk for, at hun ikke ønsker referencegruppen. Senest i dag står der jo klokkeklart i Jyllands-Posten, at den har løst sin opgave.

Derfor siger vi helt sagligt: Når ministeren i sin egen tale nævner nogle opgaver, som skal løses, og som helt klart er opgaver, referencegruppen skal varetage ifølge det, der blev vedtaget, da den blev oprettet, er det da klart, at for at få en diskussion bliver man nødt til at gøre noget. Vi kan ikke bare sidde med hænderne i lommen, når det er et så alvorligt problem, og kan den konservative ordfører ikke bekræfte, at når den konservative minister har lavet en konklusion, længe før der er noget at konkludere på, må vi andre selvfølgelig reagere, når vi ikke engang ved, om vi kan diskutere det under de kommende satspuljeforhandlinger?

Kl. 12.50

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Nu skal jeg jo ikke nødvendigvis tale på ministerens vegne, men jeg håber, fru Sandy Brinck lagde mærke til ministerens ansigtsudtryk, da den påstand kom, og så vil jeg i øvrigt lade den tale for sig selv.

Jeg kan kun sige, at jeg er dybt rystet over den måde, problemet er blevet behandlet på, bl.a. i medierne. Jeg er dybt rystet over, at man på forhånd kommer med den slags påstande. Vi kan jo alle sammen blive enige om, at bevillingen udløber nu, og derfor er den ikke længere, og så skal vi nå frem til nogle nye konklusioner.

Jeg forstår helt ærligt ikke, hvorfor man lægger sig så fast på, at det skal ske på en bestemt måde. Jeg ser f.eks. meget gerne, at vi får taget hånd om det stigende antal unge piger, der har problemer, og jeg ser meget gerne, at vi får taget hånd om at få udviklet metoderne over for psy-

kisk syge, der jo er en højriskogruppe med hensyn til selvmord. Men jeg lægger mig altså ikke fast på, om det skal hedde det ene, det andet eller det tredje. Jeg vil gerne tage projekterne et for et, og sandheden er jo, at dette projekt udløber nu, og så bliver jeg altså forarget og ryger lidt op under loftet, når jeg bliver beskyldt for, at regeringen nedlægger noget, som ganske enkelt udløber.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Anders Samuelsen som ordfører.

Anders Samuelsen (RV):

Efter debatten indtil nu må man vel konkludere, at der er givet entydigt udtryk for, at alle ønsker en fortsat indsats på området. Alle er enige om, at der er alvorlige problemer, som skal løses, jævnfør det, som er kommet til udtryk nede foran Christiansborg i dag.

Det er et alvorligt emne, og jeg ønsker egentlig ikke, at der skal politiseres yderligere over det her i dag. Jeg vil blot på Det Radikale Venstres vegne tage imod den hånd, som vi synes er blevet rakt frem fra socialministeren i dag. Vi er som udgangspunkt positivt indstillet over for forslaget fra SF, men nu vil vi med fortrøstning gå til mødet med ministeren med henblik på, at der sker en fortsat indsats på området – at der fortsat bliver fokuseret på de piger, som har været en del af det billede, medierne har tegnet på området, på den mangel på generel behandling, som stadig findes, og på forebyggelse generelt.

Det er de ting, som vi vil tage udgangspunkt i på det møde, som vi forstår ministeren vil indkalde til og forhåbentlig allerede i løbet af juni måned. Det vil vi se frem til, og vi håber også, at vi som samlet Folketing kan finde fælles fodslag på området i stedet for at ryge yderligere i totterne på hinanden. Det vil bestemt ikke være værdigt for sagen, så lad os komme i arbejdstøjet i stedet for.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er en kort bemærkning til hr. Anders Samuelsen, så han bedes blive heroppe. Hr. Flemming Oppfeldt.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Først vil jeg sige til hr. Anders Samuelsen, at Venstre kan fuldt ud tilslutte sig det rent saglige om selvmordsforebyggelse, der blev beskrevet fra talerstolen.

En del af vores diskussion er gået på beslutningsprocedure, og jeg vil spørge hr. Anders Samuelsen: Hvis det nu var sådan, at socialministeren uden at spørge forligskredsen og satspuljekredsen, uden at forelægge noget aktstykke i Folketinget, uden at gøre noget som helst, havde besluttet at køre denne referencegruppe videre i en 5-årig periode, uden at sagen blev behandlet her i Folketinget – ville socialministeren så ikke have et lille problem i den tænkte situation?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg tror, at jeg i forlængelse af min ordførertale vil nøjes med at svare, at jeg ønsker ikke at gå ind i nogen procedurepolemik, for jeg synes simpelt hen, at sagen er for alvorlig dertil. Jeg vil bare konkludere, at ministeren vil indkalde til et møde med Folketingets partier, og det ser vi frem til fra Det Radikale Venstres side.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Anders Samuelsen i, at problemet er alt for seriøst til det niveau, det har fået lov at synke ned på ved fremsættelsen af dette beslutningsforslag, så jeg kan ikke lade være med at undre mig lidt, når man udtaler sig positivt om forslaget.

Det er jo sådan, at nogle af de midler, som referencegruppen har fået, udløber i løbet af i år og altså ikke først pr. 1. januar. Derfor skulle spørgsmålet være taget op under sidste års satspuljeforhandlinger, hvis vi skulle have haft sikkerhed for, at referencegruppen kunne fortsætte, så jeg vil også godt spørge De Radikale, hvorfor man ikke valgte at gøre det sidste år.

Kl. 12.55

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg kan forstå, at Det Konservative Folkeparti ønsker at køre en traditionel Christiansborgpolemik, hvor man forsøger at kaste mudder efter hinanden. Det er fair nok, at De Konservative ønsker at følge den procedure, men jeg ønsker ikke at bidrage, og det var det, jeg lagde op til med min ordførertale.

Indtil nu er det så de borgerlige partier, som har ønsket at bore yderligere og har forsøgt at se, om man ikke kunne rejse yderligere konflikt på området, men det ønsker jeg som sagt ikke. Jeg ønsker at tage imod den fremstrakte hånd fra socialministeren, det er Det Radikale Ven-

stres tilgang til sagen, og når jeg gav udtryk for, at jeg er positivt indstillet over for beslutningsforslaget, er det, fordi jeg tager det som et udtryk for, at forslagsstillerne ønsker at give udtryk for, at der fortsat skal ydes en seriøs og fremadrettet indsats på området, og det er vi enige i.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg forstår, at hr. Anders Samuelsen ikke har en forklaring på, hvorfor man ikke tog spørgsmålet op sidste år, men jeg kan sådan set fortælle hr. Anders Samuelsen, at grunden til, at jeg var forholdsvist aggressiv, er netop, at denne sag blev startet med nogle meget usaglige og meget usande påstande, som jeg forsøgte at få manet i jorden ved at sige, at det havde været meget mere sagligt at gøre det på et andet tidspunkt. Jeg håber, man vil lære af det og tager tingene op på det tidspunkt, hvor der er mulighed for at forhandle om dem, bl.a. fordi vi har mulighed for at fordele en pose penge, og det ser jeg frem til at gøre sammen med bl.a. Det Radikale Venstre.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten støtter forslaget. Vi mener, det er meget vigtigt, at der bliver lavet en koordinerende indsats på området, og vi ser også gerne, at man finder pengene på finansloven og får lavet en permanent bevilling til arbejdet på området. Vi er, som det er folk bekendt, imod satspuljen, hvor man tager penge fra de fattigste i samfundet og fordeler dem til gode formål. Vi synes hellere, at man over finansloven skulle tage fra de rigeste for at give til gode formål.

Angående indsatsen mod selvmord mener vi helt klart, at der er behov for, at der ikke bare er et videnscenter som det glimrende Center for Selvmordsforskning, men at der også er et råd. Jeg kan simpelt hen ikke forstå den debat, der har været i dag om, at der skulle være en mod-sætning i, at man både har et råd – en referencegruppe, som det hedder her – der kigger mere tværssektorielt og tværfagligt på området, og en lokal forankring af forskellige projekter. På en række andre områder har vi jo også råd samtidig med lokalforankring. På handicapområdet har vi, som det blev nævnt, Det centrale Handicapråd, og det nedlægger man jo ikke med hen-

visning til, at nu skal kommuner og amter til at tage sig bedre af handicappede.

Vi har behov for begge dele. Vi har behov for den lokale forankring for at gøre et godt arbejde, og vi har behov for et landsdækkende råd, der kan se på en række problemstillinger fra forskellige områder i en sammenhæng og komme med forskellige forslag til nye projekter på samme måde, som vi har set Færdselssikkerhedskommissionen, Det Kriminalpræventive Råd osv., der jo har eksisteret i mange, mange år, gøre det, samtidig med at der laves en række forskellige projekter i kommuner og amter. Der er behov for både at se på, hvad vi gør for at forebygge selvmord, og ikke kun for at forske i årsagerne, selv om det er meget vigtigt, men det har vi jo videnscenteret til.

Vi diskuterede for nylig i en anden sammenhæng selvmord og kom frem til, at vi bør have en større høring, hvor vi ser på, hvad der er årsagen til de unges selvmordsforsøg, spiseforstyrrelser og andre problemer, og hvad vi kan gøre for at forebygge, at de unge har det så dårligt med livet, at de får behov for at prøve at begå selvmord eller får spiseforstyrrelser eller andet. Der skal måske også ses på, om vi kan lave noget i samarbejde med de andre nordiske lande, og vi har stillet forslag om, at skolerne i et langt større omfang skal undervise de unge på en sådan måde, at de får et større selvværd og ikke blot lærer at sætte grænser for det, de selv vil finde sig i, men også lærer at respektere de grænser, andre sætter. Vi tror, det er en af de muligheder, som vi skal se meget mere på, når det gælder om at styrke de unges selvværd, men som der også peges på i beslutningsforslaget, er der også et stort behov for at gøre mere for at tage sig af de unge, når selvmordet heldigvis ikke er lykkedes, og sikre, at både de og familierne får en ordentlig opfølgning og efterfølgende behandling.

Kl. 13.00

En af de sager, jeg selv har oplevet at blive mest oprørt over, var en klient, jeg havde, en enlig mor med økonomiske problemer, der alligevel passede sit arbejde, tog sig godt af sine børn, men havde meget svært ved at få økonomien til at hænge sammen og hele tiden blev jaget af kommunens pantefogeder.

Hendes datter på 14 år forsøgte at begå selvmord. Kommunens første reaktion var, at de ville tvangsfjerne barnet. Det fandt de så heldigvis hurtigt ud af at der overhovedet ikke var grundlag for. Så kom pigen hjem uden nogen støtte

overhovedet fra kommunen, og den eneste reaktion fra kommunen bagefter var, at pantefogeden kom en uge efter, pigen var kommet hjem, for at tage familiens sofa.

Der er altså behov for en helt anden forståelse for, at sådan en familie har brug for hjælp og støtte i stedet for, at man bare bliver ved med at forfølge familien.

Så der er stort behov på mange områder for at gøre en større indsats, og der er bestemt behov for, at man fortsætter referencegruppen. Om vi så skal kalde det et råd for at sikre en bedre forståelse af dens funktion, det må man kigge på under de forhandlinger, som ministeren har lagt op til.

Så vi støtter forslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så beder vi fru Tove Videbæk komme på talerstolen som ordfører.

Tove Videbæk (KD):

I Danmark er der halvanden til to gange så mange, der dør af selvmord som ved trafikulykker. I forbindelse med trafikken siger vi jo, at en trafikdræbt er en for meget. Vi må på samme måde sige, at et selvmord er et for meget, og så har vi endda langt over 700 hvert år.

Det mest foruroligende for mig er, at tallet i de seneste 10 år er tredoblet for unge 15-20-årige kvinder. I Sønderjyllands og Ribe Amter viser en undersøgelse, at hver sjette pige i alderen 15-20 år har forsøgt at begå selvmord. Det er simpelt hen gyseligt, at i et så rigt land som Danmark, en velfærdsstat, hvor alle muligheder skulle være åbne, kan livet blive så uudholdeligt for et ungt menneske, som står ved starten af sit voksenliv, at den unge ikke ser anden udvej end at tage sit eget liv.

Hvad fortæller det os? Jo, det kan i hvert fald sige os, at i Danmark har vi måske nok at leve af, men der er mange, der ikke har noget at leve for.

Vi må tage fat i diskussionen om livsværdier og i det hele taget, hvordan vi giver mennesker lyst og mod på livet, så de ser formålet med de dage og år, som livet udgør. Det er igen værdidebatten, vi skal have fat i. Det skal ske bredt i hele samfundet: i skoler og uddannelsesinstitutioner, kirker, foreninger, organisationer, medier, arbejdspladser osv. Alle steder, hvor mennesker færdes.

I selvmordshandlingsplanen er der også netop anbefalinger på det her område. Der står bl.a., at der som en del af samfundsdebatten

fortsat skal argumenteres for ideologier og holdninger, der promoverer medmenneskelig omsorg, omsorg fra offentlige så vel som private instanser, således at andre menneskers problemer opleves som betydningsfulde.

Der er yderligere anbefalinger om livsmodsendervisning, om at børnefamiliers vilkår styrkes, at det sociale og frivillige netværk styrkes. Der er rigtig mange gode forslag i handlingsplanen.

Jeg kan sige, at i det forløbne halve års tid har jeg stillet en del spørgsmål til sundhedsministeren om en af anbefalingerne i handlingsplanen, og de spørgsmål har især drejet sig om mængden af smertestillende midler, som kan købes i håndkøbsudsalg. Man kan nemlig købe så store mængder i håndkøb, at man kan slå sig selv ihjel flere gange.

Center for Selvmordsforskning siger, at knap to tredjedele af de mænd, der forsøger selvmord, gør det via forgiftning, og for kvinder drejer det sig om mere end tre fjerdele. I selvmordshandlingsplanen nævnes som en af anbefalingerne, at der skal sættes et maksimum for mængden af smertestillende midler i håndkøbsudsalg.

I planen står der desuden, at udenlandske undersøgelser viser, at mindskning af tilgængelighed af en metode ikke bare fører til, at metoden afløses af en anden, men der er faktisk undersøgelser, der viser, at der kun er 10 pct. af kandidaterne, der så forsøger igen.

Vedrørende den fortsatte forebyggelse af selvmord generelt sagde sundhedsministeren i et svar til mig den 17. marts, at indsatsen for forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord vil blive videreført efter udløbet af bevillingsperioden for satspuljemidlerne. I øjeblikket er det til genstand for overvejelser og drøftelser mellem Socialministeriet og Sundhedsministeriet, referencegruppen m.fl., hvorledes den fortsatte indsats bedst muligt kan tilrettelægges osv.

Dette svar gør jo, at i hvert fald jeg har nogle forventninger til regeringen om, at den vil tage fat og videreføre det gode arbejde med at føre handlingsplanens anbefalinger ud i livet. Alt andet ville også være uforståeligt set i lyset af de foruroligende mange selvmord og selvmordsforsøg især blandt helt unge.

Jeg mener også at kunne høre her i Folketingssalen, at der er flertal for og måske endda helt enighed om, at forebyggelsesarbejdet bliver fastholdt, for anbefalingerne i handlingsplanen er jo langt fra implementeret.

Kl. 13.05

Jeg er også meget positiv over for ministerens løfter om at ville indkalde os socialordførere til et møde om sagen i løbet af sommeren. Når vi ser på anbefalingerne fra handlingsplanen, ønsker vi jo alle, at de skal implementeres, og det er der rigtig mange grunde til – der er over 700 grunde til det hvert år. Lad os håbe, at anbefalingerne snarest muligt bliver implementeret i virkelighedens verden.

Så kan jeg til sidst sige, at der her under debatten blev nævnt et forslag om en høring om selvmord og selvmordsforsøg, og der vil jeg da også sige, at i andre sammenhænge er der kommet lignende forslag, så derfor vil jeg gerne som formand for Socialudvalget give tilsagn om, at jeg vil sætte emnet på dagsordenen i Socialudvalget snarest muligt.

Villy Søvnald (SF):

Da vi på SF's foranledning havde den første store debat om det her område i Folketinget og fremsatte forslag tilbage i 1998, blev konsekvensen, at vi nedsatte referencegruppen, og at vi afsatte penge vedrørende selvmord.

Måske en af de mest slående ting ved debatten i dag har været den store forskel på specielt de konservative bidrag til debatten og den debat, vi havde dengang, hvor det foregik i en ordentlig og fordragelig tone, hvor man syntes, det var vigtigt at sikre, at der var penge til det her vigtige område. Hvorfor nogle er fløjet fuldstændig ud ad tangenten i dag over så stiltfærdigt et forslag, hvor der ikke står nogen ond sætning om nogen konservativ, er jeg ganske enkelt ude af stand til at forstå.

Dengang sagde vi, og det vil jeg godt gentage, at vi ville fortsætte med at holde fokus på det her område, indtil det punkt er nået, hvor vi kan sige, at vi har fra samfundets side gjort alt, hvad vi kunne, for at forebygge selvmord. Det er det som bekendt ikke nu.

Jeg synes i virkeligheden måske det mest bemærkelsesværdige er, at vi er nødt til at fremsætte forslaget. Ellers synes jeg, at debatten har været lidt ærgerlig på den måde, at den har været båret af nogle myter, men derfor er det fint, at vi sætter os sammen til slut og diskuterer i en måske lidt mere afslappet atmosfære.

Det har ofte været påstået, at planen hele tiden havde været, at det her skulle udløbe. Nej. Hvis man husker tilbage til folketingsdebatten, hvis man læser den pressemeddelelse, som tre ministre på det tidspunkt udsendte, så var pla-

nen, at referencegruppen for at afslutte sit arbejde skulle gøre det i 10 år.

Det kan være, at forholdene så ændrer sig, og at det gik hurtigere, end man havde forventet, men der er svaret også nej. Det er ikke gået hurtigere end forventet. Der er en række af referencegruppens anbefalinger, der ikke er ført ud i livet. Derfor er det da fuldstændig bagvendt at nedlægge den referencegruppe på et tidspunkt her, hvor vi har debatten om det – 10 dage inden konferencen løber af stablen.

Det er heller ikke rigtigt, at hvis vi ikke foretager os noget, så fortsætter initiativerne solidt og lokalt forankret. Det gør de ikke. Så forsvinder en række af de erfaringsgrupper, vi har rundtomkring, de modelprojekter, der er i gang. Men det kan vi orientere os om i fællesskab, når vi sidder sammen omkring et bord.

Det er også helt kunstigt at lave en målsætning, der hedder, at når vi har en lokal forankring, har vi ikke længere brug for et lokalt råd. Alle andre steder, hvor vi tager ting alvorligt i forhold til badesikkerhed, færdselssikkerhed osv. osv., har vi samtidig med, at opgaven er lagt ud, bevaret centrale råd. Det har vi, fordi vi anerkender, at der er brug for, at et eller andet overordnet organ tager det overordnede ansvar.

Så er der henvist til Center for Selvmordsforebyggelse i Odense, som er glimrende nok, men de laver bare noget andet. De forsker og vidensformidler. Det, vi har brug for, er et organ, der sikrer, at de her initiativer bliver virkeliggjort i virkelighedens verden.

Derfor kun nogle få ord, fordi jeg synes egentlig, at hr. Anders Samuelsen sagde det meget smukt. Jeg synes, man skal være forsigtig med et emne, der er så følsomt som det her, så debatten ikke bliver politisk plat. Jeg er ikke enig, når socialministeren siger, at de gode processer og aktiviteter ikke vil stoppe. Jo, det er det, der er problemet. Hvis vi ikke foretager os noget, så stopper de.

Kl. 13.10

Jeg vil sige til Venstres ordfører, at jeg tror, det er vigtigt, også at vi mødes omkring et bord, for jeg tror simpelt hen, at der er nogle misforståelser i Venstres ordførertale, som et møde kunne rydde af vejen, og det synes jeg ikke vi skal tørste mere langhalm på. Men det er jo altid nyttigt.

Tak også til Dansk Folkeparti for erklæringen om, at hvis vores udsagn er rigtige i forhold til, at referencegruppen ikke har afsluttet sit arbejde, så er Dansk Folkeparti villig til eventuelt at

deltage i høringen den 7., men også at lave en høring i Folketingets regi. Det er fint nok. Men så betyder det også, at bordet fanger, sådan forstod jeg også Dansk Folkeparti, på den måde, at hvis konklusionen er, at der fortsat er brug for referencegruppen for at bevare det samlede overblik og for at sikre, at ting bliver iværksat, for at sikre, at der er koordinering mellem de tre forvaltningsled i kommunerne og amterne og staten, for at sikre, at der er koordinering mellem de forskellige ministerier, så vil Dansk Folkeparti også, sådan forstod jeg Dansk Folkeparti, sige, at så skal referencegruppen fortsætte. Fint nok med det, for så når vi jo alligevel noget, som ender lykkeligt.

Jeg har ikke så mange kommentarer til fru Charlotte Dyremose. Jeg synes, at det talte for sig selv.

Jeg vil bare runde af med at sige, at vi ser frem til mødet hos socialministeren. Vores hensigt er ikke at lave politisk plat på det her. Undskyld, men jeg synes, at det bliver lidt primitivt, hvis vi diskuterer på den måde, at når nogle politikere tager et initiativ, fremsætter et pænt og stilfærdigt forslag uden en fornærmende sætning mod nogen, så opfatter man selve det, at nogle tager politiske initiativer på et område, som en voldsom fornærmelse. Undskyld mig, men hvis man er så håndskey i det her forum, så bliver det altså lidt svært overhovedet at fremsætte forslag fremover. Ret beset er det vel vores pligt som folketingsmedlemmer at fremsætte forslag på områder, hvor vi synes, der er samfundsproblemer, som trænger sig på, og så gå ud og argumentere for, hvorfor vi synes, at det er vigtigt at gennemføre det.

Men summa summarum: Jeg synes, at debatten har været nyttig. Tak for tilsagnet fra Dansk Folkeparti om, at hvis det er påviseligt, at referencegruppen fortsat skal spille en rolle, så støtter Dansk Folkeparti et sådant forslag. Tak for løftet fra ministeren om at indkalde til et møde, hvor vi i ro og fred kan sætte os ned og diskutere og sikre, at fremtiden på det her område får et omfang, hvor vi forhåbentlig kan fortsætte med at nedbringe antallet af fuldbyrdede selvmord i Danmark.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg skal gøre et stille forsøg på at forklare hr. Villy Søvndal forskellen på debatten i 1998, hvor det er rigtigt, at den konservative ordfører, fru

Henriette Kjær, havde en meget positiv indstilling til SF's forslag, og det, der skete her. Og hr. Villy Søvndal gentog jo den politiske plathed, som desværre er blevet gentaget her, netop at regeringen nedlægger noget som helst.

Jeg kan informere hr. Villy Søvndal om, at det første, jeg som konservativ ordfører hørte for ellet imod referencegruppen, var, da jeg blev ringet op af en journalist, der havde fået at vide af SF, at regeringen ville nedlægge referencegruppen, og som så bad om min kommentar til, at regeringen ville nedlægge referencegruppen.

Lad mig igen minde om, at SF er med i den aftale, hvor der blev lavet en 5-årig økonomisk aftale, der udløb efter 5 år. Så hvor er det, at hr. Villy Søvndal, før den påstand blev fremsat i medierne, havde hørt, at regeringen aktivt havde villet nedlægge noget som helst på det her område?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Mit udgangspunkt er jo, at hvis man kigger tilbage på debatten i 1998 – jeg har fuld forståelse for, at det var før, fru Charlotte Dyremose var i Folketinget – var det i pressemeddelelsen en forudsætning, efter vi havde haft debatten, for alle tre ministre, både social-, sundheds- og undervisningsministeren, at det her med referencegruppen blev et 10-årigt forløb.

Det kan da så godt være, at det ikke bliver et 10-årigt forløb, det kan man jo aldrig vurdere. Det er der jo god grund til at standse op og vurdere undervejs. Og man kan sige, at hvis referencegruppen havde virkeliggjort alle anbefalinger, der lå, så var der jo ingen grund til at have fortsat en referencegruppe, hvis arbejdet var gjort færdigt.

Det, der bare har undret mig, er, at man efter gentagne henvendelser fra de organisationer, der var med i referencegruppen, hvor man spørger, hvad er vores fremtid, ikke får nogen svar eller får nogle undvigende svar. Så undrer jeg mig helt oprigtigt over, at man 10 dage før en evaluering skal finde sted, hvor man jo med vægt kan besvare spørgsmålene om, hvorvidt referencegruppen har afsluttet sin opgave, vælger at fare så hårdt frem fra konservativ side, i stedet for at erkende, at hvis det her skal lykkes, så er der brug for, at det forum, som har repræsenteret så meget godt, får lov til at afslutte sit arbejde.

Det er den stilfærdige bøn, vi rejser i dag.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Så fortsætter hr. Villy Søvnal jo desværre i vildfarelsen. Hvor er det, hr. Villy Søvnal har hørt socialministeren udtale, at noget aktivt skulle nedlægges, inden hr. Villy Søvnal farede i medierne og kom med den usande påstand? Det er blot det, jeg spørger om.

For det her handler om, at der er en oprigtig interesse, tror jeg, fra alle partier i det her Folketing for at gøre den bedst tænkelige indsats på det her område. Det er derfor, jeg synes, at det næsten ikke er til at bære, at det så skulle være hr. Villy Søvnal, der påstår, at det er forfærdeligt, at der kommer politisk plad i det her. For hr. Villy Søvnal er den første, der er ude at sige, at nu vil regeringen aktivt nedlægge noget. Det har regeringen på intet tidspunkt sagt.

Så kan hr. Villy Søvnal ikke, hvis han vil holde fast i sin påstand, fortælle mig og resten af befolkningen, hvem det var, der forud for det her og forud for hr. Villy Søvnals påstande i medierne havde sagt, at regeringen aktivt ville nedlægge noget som helst.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Det kan godt være, at jeg fuldstændig har misforstået, at regeringen vil fortsætte med referencegruppen. Sådan hørte jeg bare ikke socialministeren, da hun indledte mødet. Men det kan godt være, at jeg fuldstændig havde misforstået socialministerens indledende tale.

Min stilfærdige bøn er, at hvis man er optaget af at gøre det bedst tænkelige på området, så lad dog den referencegruppe, der indtil nu har arbejdet og lavet et fantastisk flot stykke arbejde, og som endnu ikke er færdig, få lov til at afslutte sit arbejde.

At det er så umuligt at få ind i hovedet for en konservativ ordfører, det overgår langt min fatteevne. Men jeg anerkender, at det måske ikke er muligt.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Vi er jo ved at være ved vejs ende. Vi er enige om at give det her et eftersyn. Det, der ikke fungerer, må vi så få til at fungere. Vi kan have forskellige opfattelser af, om det nu er blevet lokalt forankret osv.

Tilbage står bare en lille detalje. Jeg er nødt til at spørge hr. Villy Søvnal: Hvis socialministeren efter referencegruppens udløb ville lade ar-

bejdet køre videre, kunne socialministeren lovligt bare beslutte det, give bevillinger, sætte det i gang og køre videre uden at orientere forligskredsen, uden at vedtage det i Folketinget?

Jeg kunne godt lige tænke mig at høre hr. Villy Søvnals opfattelse af det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Umiddelbart er der efter min opfattelse ikke noget til hinder for det. Jeg kan ikke se noget, der forhindrer det, for det er en referencegruppe, som er godt i gang, og hvor der fra ministrene i pressemeddelelsen efterfølgende blev udtrykt, at den formentlig skulle arbejde i 10 år. Jeg kan i hvert fald sige, at vi fra SF's side ville være glade for det og ville være tilfredse med det. Vi ville synes, at det var en klog beslutning.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Har vi ikke lige fået hulheden i den del af retorikken vist her, for vi regerer vel ikke landet ved hjælp af en pressemeddelelse? Der gives vel heller ikke bevillinger ved hjælp af en pressemeddelelse for 5 år siden?

Er sagen ikke den, at hvis det her arbejde skulle køre videre, så var det en fælles opgave i forligskredsen? Det bliver jeg altså nødt til at spørge hr. Villy Søvnal om.

Vi er enige om alt det indholdsmæssige. Hvis der er noget, der ikke fungerer, så skal vi få det til at fungere. Vi skal nok få et fornuftigt møde over sommeren, det er ikke det.

Men dette med, at ministeren bare kunne køre videre uden overhovedet at drøfte det her spørgsmål i Folketinget, er da noget helt nyt. Det ville da være grundlovsstridigt og en hel masse forskellige ting.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Det her bliver altså, undskyld mig, mere og mere pindehuggeri fra nogle borgerlige, som må være kommet helt forkert ud af sengen i dag. Jeg synes for Venstres og De Konservatives ordførers skyld, at det er godt, at Folketinget snart holder en lille pause, hvor man kan nå at se naturen og få lidt frisk luft og glæde sig over livet i al almindelighed.

Det, jeg er blevet bebrejdet hovedparten af dagen, er, at vi fremsætter et forslag. Nu rejser gudhjælpemig Venstres ordfører en ny debat, der hedder: Hvorfor har vi ikke fremsat det for-

slag noget før? Nu diskuterer vi forslaget. Altså kan man dog ikke beslutte sig i de to partier.

Man har bebrejdet os, at vi ville debatten. Nu har man bebrejdet os, at man ikke får debatten noget før. Det er godt nok svært at fange mennesker i den sindstilstand på det tidspunkt, hvor de lige præcis er parate til at diskutere det, det drejer sig om, nemlig selvmord og ikke alle mulige underlige, sære hjørner af proceduren.

Kl. 13.20

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 196:

Forslag til folketingsbeslutning om øget lighed i alderdommen.

Af Ole Sohn (SF) m.fl.

(Fremsat 23/4 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Henriette Kjær, fg.): Jeg skal med det samme sige, at regeringen ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Det er ikke så længe siden, at Folketinget behandlede et andet beslutningsforslag fra SF, nemlig B 125, og det gik ud på, at grundbeløbet skulle reguleres mindre end i dag. Til gengæld skulle pensionstillægget reguleres mere, således at den samlede folkepension blev mere indtægtsafhængig. Dermed ville pensionister med væsentlige arbejdsmarkedspensioner blive ramt. Ligesom tilfældet er med det foreliggende forslag, var begrundelsen for beslutningsforslaget en opfattelse af, at uligheden i alderdommen er

stærkt stigende. Dette beslutningsforslag blev nedstemt med et stort flertal.

Nu forsøger SF så igen. Denne gang ikke ved at ramme dem, der har sparet op til alderdommen ved hjælp af arbejdsmarkedspensioner, nej, nu skal alle sikres arbejdsmarkedspensioner. Det kan da umiddelbart virke mere tiltalende end at begynde at pille ved folkepensionen og skabe utryghed om denne. Men også dette beslutningsforslag hviler på nogle forudsætninger og antagelser, som ikke holder.

Jeg er ikke enig i den opfattelse, at den økonomiske ulighed i alderdommen er stigende. I rapporten om de ældres økonomiske vilkår, som kom sidste efterår, blev det slået fast, at de ældres indkomstfordeling er mere ensartet end den øvrige befolknings. Rapporten dokumenterer også, at der kun er meget få ældre og færre end i befolkningen som helhed, der kan henregnes til lavindkomstgruppen.

Rapporten slår endvidere fast, at spredningen i arbejdsmarkedspensionerne bliver mindre fremover. Det skyldes, at udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne i de senere år er kommet de forholdsvis lavtlønnede grupper på arbejdsmarkedet til gode. Samtidig vil andelen af folkepensionister, der modtager ATP, stige væsentligt.

Jeg mener ikke, at de grupper, forslaget omhandler generelt, har et pensionsproblem. Det bekræftes efter min mening af en række undersøgelser, der er gennemført de senere år. Dermed være selvfølgelig ikke sagt, at man ikke kan finde enkeltstående tilfælde.

Ud over den netop nævnte undersøgelse af de ældres økonomiske vilkår kan jeg nævne rapporten fra 2000 om et bæredygtigt pensionssystem. Der blev her foretaget en meget grundig belysning af størrelsen af den såkaldte restgruppe. Det er personer, der ved overgangen til folkepensionen vil få en væsentlig nedgang i deres hidtidige indtægt og dermed levestandard. Det fremgik af undersøgelsen, at det kun drejer sig om få personer. Rapporten konkluderede, at analysen ikke peger på et akut behov for yderligere foranstaltninger.

Jeg kan også nævne redegørelsen om kvinders pensionsmæssige stilling fra 2003, som belyser de pensionsmæssige konsekvenser af kvinders større fravær på arbejdsmarkedet. Undersøgelsen konkluderer, at forskellen mellem mænds og kvinders pensionsindkomst i væsentlig grad skyldes forskelle med hensyn til timeløn og timetal i beskæftigelse. Det er forhold,